

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В.о. ректора Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
Григорівна ЗАМКОВА
2026 р.

**ПРОГРАМА
вступного екзамену
«Дослідницька пропозиція»**

підготовки доктора філософії
галузь знань А Освіта
спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
предметна спеціальність А4.06 Середня освіта (Хімія)
освітньо-наукова програма Теорія та методика навчання хімії

Вінниця 2026

Розробник: Блажко Олег Анатолійович, гарант освітньо-наукової програми, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри хімії та методики навчання хімії, перший проректор з науково-педагогічної роботи, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського.

Рецензенти: Чайченко Надія Натанівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри хімії та методики навчання хімії, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського.

Гладюк Микола Миколайович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри хімії та методики навчання хімії, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка.

Програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри хімії та методики навчання хімії (протокол № 13 від 01 квітня 2026 р.).

ВСТУП

Підготовка фахівців з вищою освітою за третім освітньо-науковим рівнем вищої освіти у галузі знань А Освіта, спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметна спеціальність А4.06 Середня освіта (Хімія). Професійна освіта за освітньо-науковою програмою «Теорія та методика навчання хімії», згідно з чинними вимогами передбачає формування здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі теорії та методики навчання, в тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики; здобуття теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Вступний екзамєн «Дослідницька пропозиція» спрямований на визначення здатності здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметної спеціальності А4.06 Середня освіта (Хімія).

Дослідницька пропозиція – це наукова робота, яка містить вичерпну систематизовану інформацію за обраною темою та є стислим викладом науково-дослідних ідей стосовно розуміння та перспектив дослідження обраної наукової проблеми і передбачає виклад матеріалу на основі спеціально підібраних джерел та самостійно проведеного дослідження про тему майбутнього дисертаційного дослідження, її актуальність, стан розробки у вітчизняній та зарубіжній науці, можливі шляхи розв'язання поставлених завдань, наукові досягнення вступника за обраною спеціальністю, висвітлені в його попередніх роботах, тощо. Дослідницька пропозиція має відповідати напрямам дисертаційних досліджень з обраної спеціальності, визначених освітньо-науковою програмою.

У цьому документі вступник до аспірантури повинен продемонструвати свою наукову інтенцію, вміння творчо і критично мислити, здібності до генерування нових ідей. Дослідницька пропозиція повинна мати обсяг 5-7 сторінок формату А4, шрифт Times New Roman, кегль 14, всі поля по 2 см, міжрядковий інтервал 1,5 пт. Дослідницька пропозиція подається вступником до відділу аспірантури та докторантури за 30 днів до проведення вступних випробувань для рецензування передбачуваному науковому керівнику. Крім текстового варіанту, готується її слайд-презентація. За результатами розгляду дослідницької пропозиції передбачуваний науковий керівник надає вступникові протокол співбесіди. Протокол співбесіди та дослідницька пропозиція подаються вступником до відділу аспірантури і докторантури з іншими документами зазначеними в Правилах прийому до аспірантури і докторантури не пізніше 10 днів до проведення вступних випробувань. У разі неподання зазначених документів у встановлені терміни вступник до аспірантури не допускається до вступних випробувань.

Дослідницька пропозиція оцінюється предметною комісією під час співбесіди щодо дослідницької пропозиції.

Орієнтовна структура дослідницької пропозиції

У дослідницькій пропозиції обґрунтовуються актуальність обраної тематики, ступінь її розробленості у вітчизняній і зарубіжній науці; містяться основні завдання та можливі шляхи їх вирішення; визначаються об'єкт і предмет дослідження; пропонується передбачувана структура; наводиться інформація про наукові досягнення, опубліковані наукові праці.

Інформація щодо дослідника та дослідницької команди. У цьому розділі вказуються ПІБ особи, яка вступає до аспірантури, ПІБ, науковий ступінь та вчене звання

передбачуваного наукового керівника, назва кафедри, на якій передбачається виконувати дисертаційне дослідження. Також тут може бути відображена інформація щодо публікацій, досвіду проведення чи участі в інших дослідженнях вступника до аспірантури, контакти (телефон, e-mail) тощо.

Назва дослідження. Тема дослідницької пропозиції обирається з урахуванням її актуальності для вітчизняної теорії та методики навчання хімії у закладах освіти, а також з урахуванням тематики наукових досліджень наукових шкіл Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського та інших закладів освіти та наукових установ України. Тематика майбутніх наукових досліджень може ініціюватися вступником, подаватися на розгляд кафедри і враховуватися за умови забезпечення актуальності, відповідності спеціальності та узгодження з науково-дослідними роботами, що виконуються в університеті.

Вступ. Має обов'язково містити формулювання наукового завдання, короткий огляд ступеня вивченості предмета дослідження, стисле обґрунтування актуальності дослідження. У вступі необхідно переконливо продемонструвати, що дослідження, дійсно, надасть необхідну стратегічну інформацію для вирішення завдань наукових шкіл університету, а його теоретичні положення будуть мати практичне застосування.

Мета та завдання дослідження. У цьому розділі чітко викладають мету та завдання пропонованого наукового дослідження. Назва, мета, об'єкт, предмет та завдання дослідження мають бути логічно пов'язаними.

Методологія дослідження. Окрім загальнонаукових та спеціальних методів, а також інструментів, які планується використати в процесі реалізації дослідження, в цьому розділі бажано обґрунтувати підходи до формування вибіркової сукупності дослідження, шляхи розв'язання поставлених завдань, етичні засади дослідження, забезпечення контролю якості проведення дослідження тощо.

Можливі шляхи розв'язання поставлених задач. Тут варто описати очікувані наукові результати пропонованого дослідження, їх можливе практичне застосування та що необхідно зробити для того, щоб результати цього дослідження були помічені й застосовані тими структурами, де вони можуть бути потенційно корисними.

Список основних літературних джерел дослідження. Тут наводиться перелік джерел інформації та даних, які використано під час підготовки цієї дослідницької пропозиції та (за можливості) перелік кластерів запланованих до використання літературних джерел за темою дослідження.

Презентація дослідницької пропозиції готується з використанням програмного продукту Microsoft PowerPoint і не повинна перевищувати 15 слайдів (максимум 2 слайди на хвилину промови). Тіло слайдів презентації бажано обрати одне для всієї презентації. Можна скористатися шаблонами. В одному слайді доцільно вміщувати не більше, ніж 10 рядків тексту.

Структура виступу:

- тема дисертаційного дослідження (1 слайд);
- актуальність обраної проблеми дослідження (1 слайд);
- стан розробки даної тематики у вітчизняній та зарубіжній науці (1-2 слайди);
- мета та завдання дослідження (1-2 слайди); – методологія дослідження (1-2 слайди);
- можливі шляхи розв'язання поставлених задач (1-2 слайди);
- бібліографічний список основної літератури методологічного характеру, яка відповідає тематиці дослідження (1-2 слайди).

Критерії та методи оцінювання

На вступний екзамен відводиться 100 балів.

Дослідницька пропозиція оцінюється від 0 до 70 балів за такими критеріями: – володіння науковим стилем викладу матеріалу (10 балів); – уміння науково обґрунтовувати проблему (10 балів); – уміння довести актуальність роботи (10 балів); – відповідність теми дисертаційного дослідження меті та завданням, коректність висновків (10 балів); – уміння аналізувати та систематизувати наукові джерела (10 балів); – володіння дослідницькими методами (10 балів); – вміння коректно, стисло, точно відповідати на запитання (10 балів).

Відповіді на запитання членів комісії на співбесіді оцінюються від 0 до 30 балів. Орієнтовний перелік питань для обговорення дослідницької пропозиції

1. Які чинники зумовили вибір теми дослідницької пропозиції? (актуальність, новизна дослідження тощо).
2. Сформулюйте, будь ласка, гіпотезу Вашого дослідження.
3. Праці яких вітчизняних та зарубіжних авторів використані Вами під час обґрунтування теми дослідницької пропозиції?
4. Які основні методи дослідження, на Вашу думку, необхідно використати під час розв'язання обраного Вами наукового завдання?
5. Які очікуються результати та їх значення в галузі теорії та методики навчання хімії?
6. Чим зумовлене Ваше рішення зайнятися науковою діяльністю?
7. У чому вбачаєте актуальність теми Вашої наукової роботи?
8. Як Ви можете оцінити рівень наукової дослідженості теми, наукової проблеми дослідження?
9. Які наукові поняття будете використовувати у дослідженні?
10. Чи передбачаєте вивчення зарубіжного досвіду? Досвід яких країн і чому буде Вами досліджуватися?
11. Охарактеризуйте себе як майбутнього науковця. Які складові наукової компетентності Ви плануєте набути під час навчання в аспірантурі?
12. Чи маєте наукові публікації з теми дослідження?
13. В яких закладах освіти плануєте впроваджувати результати дослідження?
14. Чи маєте досвід роботи в закладах освіти?

Остаточне оцінювання здійснює комісія на основі презентації дослідницької пропозиції і відповідей на запитання згідно з Критеріями оцінювання знань і вмінь здобувачів освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського за такими рівнями і критеріями:

Оцінка за шкалами ECTS, стобальною, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень вступника до аспірантури
А 90-100 балів ВІДМІННО	Тема розкрита повністю. Презентація забезпечує повне розкриття теми і має елементи новизни. Вступ містить значний і різноманітний масив опрацьованих інформаційних джерел, критичний огляд наукової літератури, узагальнення і висновки, які дозволяють чітко визначити авторську позицію щодо актуальності та доцільності дослідження дослідження. Автором коректно визначено об'єкт, предмет, мету, завдання і	ВИСОКИЙ

	методи дослідження. Представлена дослідницька пропозиція має наукову новизну та практичну цінність. Доповідь логічна, повна, стисла, проілюстрована бездоганно оформленими наочними матеріалами. Відповіді на запитання правильні, стислі, аргументовані.	
В 80-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ	Тема розкрита, проте є окремі недоліки непринципового характеру. Презентація забезпечує повне розкриття теми і має елементи новизни. Вступ містить значний і різноманітний масив опрацьованих інформаційних джерел, наявні авторські висновки, посилання на першоджерела, проте аналіз літературних джерел зроблений поверхнево, відсутні узагальнення, наукова полеміка. Подані у роботі авторські пропозиції не достатньо обґрунтовують актуальність та доцільність їх реалізації в освітньому процесі. Науковий апарат дослідження сформульовано коректно. Представлені рекомендації мають наукову новизну та практичну цінність, адекватні виявленим проблемам. Доповідь логічна, повна, стисла, проілюстрована добре оформленими наочними матеріалами. Відповіді на питання в основному правильні, вступник добре знає предмет роботи.	ВИСОКИЙ
С 75-79 балів ДОБРЕ	Тема розкрита, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру. У презентації трапляється порушення логіки в побудові дослідження, взаємозв'язку між підрозділами роботи. Аналіз літературних джерел зроблений поверхнево, відсутні узагальнення, наукова полеміка, авторські висновки, посилання на першоджерела. Подані у роботі авторські пропозиції не містять обґрунтування актуальності та доцільності їх реалізації в освітньому процесі. Науковий апарат дослідження потребує доопрацювання. Відповіді на питання в основному правильні, вступник добре знає предмет роботи.	ДОСТАТНІЙ
Д 60-79 балів ЗАДОВІЛЬНО	Тема роботи в основному розкрита, але мають місце недоліки змістового характеру, наявні ознаки компіляції, відсутні узагальнення, авторські висновки. Дослідження проведені на обмеженій інформаційній базі, відсутні чітко аргументовані авторські висновки. Є зауваження щодо оформлення презентації. Науковий апарат дослідження потребує	ЗАДОВІЛЬНИЙ

	значного доопрацювання. Доповідь прочитана за текстом, вступник не володіє окремими питаннями теми, не всі відповіді на запитання членів предметної комісії правильні або повні.	
Е 50-59 балів ДОСТАТНЬО	Тема роботи розкрита частково, мають місце недоліки змістового характеру, наявні ознаки компіляції, відсутні узагальнення, авторські висновки. Науковий апарат дослідження визначено не коректно. Доповідь прочитана за текстом, вступник не володіє окремими питаннями теми, не всі відповіді на запитання членів предметної комісії правильні або повні. Наочні матеріали не відображають зміст передбачуваного дослідження.	НИЗЬКИЙ
FX 35-49 балів НЕЗАДОВІЛЬНО F 0-34 балів НЕПРИЙНЯТНО	Мета роботи сформульована не чітко, змістовне наповнення не відповідає темі дослідження. Важко визначити ступінь самостійності представлених матеріалів. Обґрунтування запропонованих рекомендацій і пропозицій відсутнє. Оформлення має суттєві недоліки. Доповідь не відображає зміст роботи, більшість відповідей на запитання неточні або неправильні, вступник не володіє предметом дослідження. Наочні матеріали відсутні.	НЕЗАДОВІЛЬНИЙ

4. Рекомендована література

1. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
2. Гончаренко С.У. Методика як наука. Хмельницький: Вид-во ХГПК, 2000. 30 с.
3. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Київ; Вінниця: ДОВ Вінниця, 2008. 278 с.
4. Завгородня Т.К., Стражнікова І.В. Методологічні засади педагогічних досліджень: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2021. 120 с.
5. Ковальчук Л. Моделювання науково-педагогічних досліджень: Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 520 с.
6. Науково-педагогічне дослідження: навчальний посібник для магістрантів / Укладачі: Н.Н. Чайченко, О.М. Семеног, Л.М. Артющкіна, О.М. Рудь. Суми: СОІППО, 2015. 190 с.
7. Наукове дослідження та академічна доброчесність : навч.-метод. посібн. / Уклад. Н. М. Коляда, Н. В. Левченко. К., 2021. 140 с.
8. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль, 2014. 272 с.
9. Староста В.І., Товканець Г.В. Методологія та методи науково-педагогічних досліджень: навчально-методичний посібник. Мукачево: МДУ, 2015. 64 с.
10. Староста В.І. Методологічні аспекти психолого-педагогічного дослідження: Навчально-методичний посібник. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2008. 68 с.